

KENNISGROEP EUROPEES STRAFRECHT

NIEUWSBRIEF

juni 2016

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijks selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Artikel 3 EVRM: oordeel dat mogelijkheid van gratie de facto perspectief op vrijlating biedt onvoldoende gemotiveerd.](#)
- [Artikel 5 lid 4 en lid 5 EVRM: 'spoedige' beslissing rechtmatigheid verlenging ISD en recht op schadeloosstelling i.g.v. schending.](#)
- [Artikel 6 EVRM en het verlofstelsel](#)
- [Artikel 6 EVRM: redelijke termijn en onschuldpresumptie, artikel 4 protocol 7 EVRM: ne bis in idem](#)
- [Artikel 6 EVRM: recht op toegang tot een rechter en instellen hoger beroep per fax](#)
- [Artikel 4 Handvest: onderzoek of vanwege cipierstaking in België in abstracto sprake is van een reëel gevaar voor onmenselijke en vernederende behandeling](#)
- [Terugkeerrichtlijn: eis van wetenschap of vermoeden als bedoeld in artikel 197 Sr hoeft niet specifiek betrekking te hebben op hetzij ongewenstverklaring hetzij inreisverbod](#)
- [Richtlijn 2008/115/EG \(terugkeerrichtlijn\): doorreis en illegaal verblijf; oplegging gevangenisstraf wegens illegale binnenkomst en verblijf in geval van terugname van een derdelander](#)
- [Richtlijn 2010/64/EU: n.v.t. op erkenning veroordeling uit andere lidstaat cf. kaderbesluit 2009/315/JBZ; kaderbesluit 2009/315/JBZ en besluit 2009/316/JBZ: procedure voor de erkenning van strafvonnissen van andere lidstaten i.s.m. beginsel van wederzijdse erkenning](#)
- [Artikel 54 Suo \(Schengenuitvoeringsovereenkomst\) in het licht van artikel 50 Handvest \(ne-bis-in-idembeginsel\): wanneer is sprake van een onherroepelijke beslissing?](#)
- [Overlevering: aan een vervolgings-EAB moet een van het EAB te onderscheiden nationaal aanhoudingsbevel ten grondslag liggen](#)
- [Uitlevering: i.c. gerechtvaardigde inbreuk op artikel 8 EVRM; geen dreigende schending van artikel 5 en artikel 6 EVRM](#)
- [Consultatierecht: niet inwilligen verzoek om advocaat te raadplegen na afstand consultatierecht kan onder omstandigheden vormverzuim a.b.i. artikel 359a Sv opleveren](#)

ARTIKEL 3 EVRM: OORDEEL DAT MOGELIJKHEID VAN GRATIE DE FACTO PERSPECTIEF OP VRIJLATING BIEDT ONVOLDOENDE GEMOTIVEERD

Conclusie parket bij de Hoge Raad 31 mei 2016, ECLI:NL:PHR:2016:406

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: levenslange gevangenisstraf, herbeoordeling, gratie, artikel 3 EVRM.

In de onderhavige zaak heeft het gerechtshof Den Haag de verdachte op 19 januari 2015 veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf wegens moord, meermalen gepleegd en handelen in strijd met artikel 26 eerste lid, Wet wapens en munitie. De raadsman heeft zich in het tiende cassatiemiddel op het standpunt gesteld dat het opleggen van een levenslange gevangenisstraf onverenigbaar is met artikel 3 EVRM en artikel 5 lid 4 EVRM. De raadsman stelt dat een gratieverzoek praktisch nooit wordt ingewilligd waardoor een perspectief op enige vorm van vrijlating feitelijk niet bestaat. In HR 16 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BF3741, heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het opleggen van een levenslange gevangenisstraf niet onverenigbaar is met artikel 3 EVRM noch met enige andere EVRM-bepaling, omdat aan de veroordeelde gratie kan worden verleend en de veroordeelde de rechtmatigheid van de verdere tenuitvoerlegging van een levenslange gevangenisstraf kan aanvechten bij de burgerlijke rechter. Het Hof verwijst naar dit arrest en overweegt dat de stelling dat een gratieverzoek praktisch nooit wordt ingewilligd feitelijke grondslag mist. In 1986 en in 2009 is gratie verleend aan twee levenslang gestraften, aldus het Hof. De A-G wijst erop dat uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat een stelsel waarin de levenslang gestrafte bij zijn veroordeling en tijdens de tenuitvoerlegging niet kan hopen op een

herbeoordeling en reductie van de straf als hij aan bepaalde voorwaarden voldoet, botst met artikel 3 EVRM. De levenslange gevangenisstraf moet *de jure* en *de facto* vatbaar zijn voor verkorting.¹ De Gratiwet voorziet in de theoretische mogelijkheid van beëindiging van de straf anders dan door het overlijden van de gestrafte. De vraag of *de facto* een verkortingsmogelijkheid bestaat, beantwoordt de A-G ontkennend. De enkele mogelijkheid van gratie bij terminale ziekte of volkomen aftakeling is in de ogen van het EHRM onvoldoende. De medische gratiëring in 2009 moet dus buiten beschouwing blijven. De gratiëring in 1986 – die plaatsvond binnen een ander beleidskader – is niet meer relevant te noemen. De motivering van het Hof schiet volgens de A-G tekort. De A-G is van mening dat het tiende middel slaagt. De conclusie strekt tot vernietiging van het bestreden besluit voor zover daarin de straf is bepaald op een levenslange gevangenisstraf en tot terugwijzing van de zaak naar het gerechtshof Den Haag dat opnieuw over de strafoplegging zal moeten beslissen en tot verwerping van het beroep voor het overige.

**ARTIKEL 5 EVRM: ‘SPOEDIGE’ BESLISSING RECHTMATIGHEID VERLENGING ISD (LID 4) EN
RECHT OP SCHADELOOSSTELLING I.G.V. SCHENDING (LID 5)**

EHRM 28 juni 2016, nr. 69810/12, (Özçelik/Nederland)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 5 EVRM, rechtmatige detentie, invrijheidstelling, spoedige beslissing rechtmatigheid detentie, schadeloosstelling

In deze zaak heeft de rechtbank Almelo klager wegens winkeldiefstal veroordeeld tot plaatsing in een ISD-instelling. Die plaatsing is op 5 juni 2010 ingegaan. Een halfjaar later heeft de rechtbank Almelo beoordeeld of de situatie van klager verbeterd was zodat hij vrijgelaten kon worden. Bij beslissing van 1 december 2010 kwam zij tot het oordeel dat dit niet het geval was. Op 9 juni 2011 besloot de rechtbank Almelo de maatregel te verlengen. Klager heeft hiertegen op 15 juni 2011 beroep ingesteld. Het gerechtshof Arnhem kwam pas op 16 mei 2012 met een oordeel. Het gerechtshof besloot de maatregel (vroegtijdig) te beëindigen, omdat het risico dat klager opnieuw strafbare feiten zou plegen klein was geworden, zodat voortzetting van de ISD-maatregel niet nodig was. Het gerechtshof overwoog verder dat de behandeling van het hoger beroep te lang had geduurd en dat dus sprake was van een schending van artikel 6 EVRM, maar dat de vaststelling van een schending van die bepaling op zichzelf voldoende was om klager tegemoet te komen. Klager wendt zich vervolgens tot het EHRM en stelt dat de behandeling van zijn beroep inzake de voortzetting van de detentie te lang heeft geduurd en dat hiermee het recht op behandeling binnen een redelijke termijn zoals neergelegd in artikel 6 lid 1 EVRM is geschonden. Het Hof overweegt allereerst dat deze klacht beter als een klacht over de schending van artikel 5 lid 4 EVRM kan worden gezien. Dit artikel houdt in: “*Een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, heeft het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is.*” Het Hof oordeelt dat vaststaat dat artikel 5 lid 4 EVRM is geschonden, nu partijen het daarover eens zijn en het Hof geneigd is om de erkenning door het gerechtshof van een schending van artikel 6 EVRM op te vatten als een erkenning van een schending van artikel 5 lid 4 EVRM. Voorts onderzoekt het Hof of ook artikel 5 lid 5 EVRM is geschonden, omdat het gerechtshof Arnhem heeft volstaan met de vaststelling dat artikel 6 EVRM is geschonden zonder daaraan gevolgen te verbinden. Artikel 5 lid 5 EVRM bepaalt dat een ieder die slachtoffer is geweest van een detentie in strijd met artikel 5 EVRM, recht heeft op schadeloosstelling. Het Hof verwerpt vervolgens de verweren van Nederland dat de klacht niet-ontvankelijk is. De enkele vaststelling door het gerechtshof van een schending van het EVRM is onvoldoende om klager de status van ‘slachtoffer’ in de zin van artikel 34 EVRM te ontnemen, omdat het gerechtshof niet heeft voorzien in schadeloosstelling voor die schending. Evenmin is het Hof het met Nederland eens dat klager als gevolg van de vroegtijdige beëindiging van de maatregel geen aanzienlijk nadeel heeft geleden door de schending van het EVRM: het nadeel waarop klager zich beroept – het ontbreken van een afdwingbaar recht op schadeloosstelling – staat los van de periode die de maatregel zonder de beëindiging nog zou hebben geduurd. Op basis van de criteria uit het arrest [Emin/Nederland](#) komt het Hof tot het oordeel dat artikel 5 lid 5 EVRM een direct recht op compensatie inhoudt indien er sprake is van een vrijheidsontneming in strijd met artikel 5 lid 1 tot en 4 EVRM.² Het Hof komt tot de conclusie dat er sprake is van een schending van artikel 5 lid 4 EVRM en dat ook artikel 5 lid 5 EVRM is geschonden, aangezien klager voor de schending van artikel 5 lid 4 EVRM nooit een schadeloosstelling heeft gekregen.

¹ EHRM (Grote Kamer) 9 juli 2013, 66069/0, 130/10 en 3896/10 (Vinter e.a./Verenigd Koninkrijk).

² EHRM 29 mei 2012, 28260/07 (Emin/Nederland), § 22.

ARTIKEL 6 EVRM EN HET VERLOFSTELSEL

EHRM 17 mei 2016, 21496/10, ontvankelijkheidsbeslissing (Van Velzen/Nederland)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, verlofstelsel, recht op een eerlijk proces, op juiste wijze gedagvaard, verstekvonnis, zitting in hoger beroep.

In deze zaak is de dagvaarding van klager op 3 maart 2008 aan zijn schoonzus, die op hetzelfde campingterrein woont en die hetzelfde postadres heeft als klager, afgegeven. Op 23 april 2008 is klager bij verstek veroordeeld door de kantonrechter. Hij is veroordeeld wegens het opgeven van een kenteken van een motorrijtuig waarvoor een kentekenbewijs is afgegeven waarvoor niet een verzekering overeenkomstig de Wet aansprakelijkheidsverzekeringen motorrijtuigen is afgesloten. De straf is gesteld op een geldboete van € 380,- of zeven dagen hechtenis. Hiertegen heeft Van Velzen beroep ingesteld. De president van het gerechtshof heeft geoordeeld dat het beroep enkel strekt tot een herbehandeling van de zaak zodat Van Velzen aanwezig kan zijn bij de terechtzitting. De president heeft daartoe overwogen dat een herbehandeling, gelet op de feiten, niet tot een andere uitkomst zal leiden en heeft het beroep derhalve buiten behandeling gelaten (artikel 410a lid 3 van het Wetboek van Strafvordering). Vervolgens heeft Van Velzen zich tot het EHRM gewend met de klacht dat zijn recht op een eerlijk proces zoals neergelegd in artikel 6 EVRM lid 1 en lid 3 is geschonden. Klager stelt dat hij in onwetendheid is gehouden over de zitting en dat hij daarom bij verstek is veroordeeld. De klacht ziet er met name op dat dit verzuim weliswaar in hoger beroep kan worden hersteld, maar dat de president van het gerechtshof hem die mogelijkheid heeft ontzegd. Het Hof stelt voorop dat het niet zijn taak is om de uitkomst van een nationale procedure in twijfel te trekken en opnieuw te beoordelen. Bovendien zijn de nationale rechtbanken zelf het beste in staat om te oordelen over de procesrechtelijke regels. Het Hof dient slechts te beoordelen of deze regels in redelijkheid zijn nageleefd. Gelet op artikel 588 lid 3 sub a van het Wetboek van Strafvordering mag een dagvaarding, indien de geadresseerde niet wordt aangetroffen, worden uitgereikt aan degene die zich op het adres van de geadresseerde bevindt en die zich bereid verklaard heeft de dagvaarding onverwijld aan de geadresseerde te doen toekomen. Het Hof maakt een onderscheid met andere zaken, waarin het Hof een schending van artikel 6 EVRM heeft vastgesteld. In die andere zaken was geen dagvaarding naar het adres van de betrokkene gestuurd en was de rechter niet nagegaan of de betrokkene op de hoogte was van de zitting ([Yavuz/Oostenrijk](#)), hadden de rechterlijke autoriteiten niet gecontroleerd of de verdachte de gelegenheid had gehad om zich van de procedure op de hoogte te stellen ([Somogyi/Italië](#)) of had de verdachte geen gelegenheid gehad om zijn verdediging te voeren ([Sejdovic/Italië](#)). In het onderhavige geval is de dagvaarding op de voorgeschreven wijze uitgereikt op het adres van klager, dat hij onder meer met zijn schoonzus deelde, die persoonlijk het verzoek om de dagvaarding aan klager te overhandigen lijkt te hebben aanvaard. Niet kan worden vastgesteld of de schoonzus er al dan niet zorg voor heeft gedragen dat de dagvaarding klager tijdig heeft bereikt, maar de president van het gerechtshof heeft vastgesteld dat klager geen gebruik heeft gemaakt van de hem geboden gelegenheid om de zitting van de kantonrechter bij te wonen. In zaken betreffende geringe strafbare feiten heeft het Hof het achterwege laten van een hoorzitting toegelaten ([Suhadolc/Slovenië](#)). Het Hof overweegt dat staten een grote discretionaire ruimte hebben bij de keuze van de middelen om te verzekeren dat hun rechtssystemen aan de eisen van artikel 6 EVRM voldoen. Gelet op de omstandigheden van het onderhavige geval, en dan met name de geringe ernst van het feit, is het Hof van oordeel dat het niet horen van klager in hoger beroep geen schending van artikel 6 EVRM oplevert. De president van het gerechtshof was dan ook niet gehouden om klager in hoger beroep een zitting te garanderen. Het Hof verklaart de klacht niet-ontvankelijk, omdat deze kennelijk ongegrond is.

ARTIKEL 6 EVRM: REDELIJKE TERMIJN EN ONSCHULDPRESUMPTIE, ARTIKEL 4 PROTOCOL 7 EVRM: NE BIS IN IDEM

EHRM 9 juni 2016, 66602/09 en 71879/12 (Sismanidis en Sitaridis/Griekenland)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, recht op een eerlijk proces, onschuldpresumptie, artikel 4 Protocol 7 EVRM, recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft, ne bis in idem beginsel.

Klagers, Sismanidis en Sitaridis, zijn Griekse staatsburgers die respectievelijk in 1994 en 1998 strafrechtelijk zijn veroordeeld voor het smokkelen van goederen. Sismanidis werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 16 maanden en Sitaridis werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 14 maanden. Beiden werden echter in hoger beroep vrijgesproken wegens gebrek aan wettig en overtuigend bewijs om hun schuld aan te tonen. Ondertussen werd tegen beide klagers afzonderlijk een bestuursrechtelijke procedure aangespannen waarin van Sismanidis een som van ongeveer € 70.433 werd geëist voor onbetaalde douanerechten en van Sitaridis een bedrag van ongeveer € 24.902 wegens het plegen van een fiscaal delict, namelijk het invoeren van illegale goederen, met inbegrip van extra te betalen douanerechten. Klagers stelden hiertegen allebei beroep in. *The Supreme Administrative Court* van Griekenland wees in beide zaken het beroep af. Klagers hebben zich hierop tot het EHRM gewend en hebben zich op het standpunt gesteld dat Griekenland hun rechten zoals

bedoeld in artikel 4 van Protocol 7 van het EVRM (het recht om niet tweemaal te worden berecht of gestraft) en artikel 6 EVRM (het recht op een eerlijk proces) heeft geschonden. Zij hebben aangevoerd aan dat de Griekse bestuursrechtelijke instanties het *ne bis in idem*-beginsel hebben geschonden, omdat zij geen rekening hebben gehouden met de vrijspraak van de klagers in de strafrechtelijke procedures en dat er een schending heeft plaatsgevonden van de onschuldpresumptie zoals neergelegd in artikel 6 lid 2 EVRM. Het Hof verwierpt de klacht van Sitaridis inzake artikel 4 van het Zevende Protocol van het EVRM en de klacht van Sismanidis betreffende artikel 6 lid 2 EVRM, aangezien zij wat betreft deze klachten niet hebben voldaan aan de voorwaarde dat alle nationale rechtsmiddelen uitgeput moeten zijn voordat men zich tot het EHRM wendt.

Artikel 4 Zevende Protocol EVRM

Ten aanzien van de klacht van Sismanidis over schending van het *ne bis in idem* beginsel overweegt het Hof dat er inderdaad een schending heeft plaatsgevonden van artikel 4 van het Zevende Protocol van het EVRM, omdat de bestuursrechtelijke procedure op dezelfde feiten ziet als “*waarvoor hij reeds onherroepelijk is vrijgesproken of veroordeeld overeenkomstig de wet en het strafprocesrecht van die staat*”. Op basis van de zogenoemde [Engel-criteria](#)³ komt het Hof tot de conclusie dat bij de oplegging van de bestuursrechtelijke boete sprake was van een naar zijn aard en ernst *strafrechtelijke* sanctie. De Griekse wetgeving voorziet namelijk in de oplegging van een boete ten bedrage van tweemaal de verschuldigde belasting en zo een boete is daadwerkelijk aan klager opgelegd. Tussen de vrijspraak in de strafzaak en de definitieve oplegging van de bestuursrechtelijke boete zijn meerdere jaren verstreken. Zelfs als men zou aannemen dat aanvankelijk een tijdelijke band bestond tussen de strafrechtelijke en de bestuursrechtelijke procedure, is het volgens het Hof – de uitkomst van de bestuursrechtelijke procedure in aanmerking genomen – niet redelijk om aan te nemen dat een wezenlijke band bestaat tussen de door verschillende jurisdictionele – dat wil zeggen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke – instanties gevoerde procedures. Ten slotte moet het Hof onderzoeken of de nieuwe vervolging betrekking heeft op feiten die in wezen het onderwerp van de onherroepelijke vrijspraak in de strafzaak vormden. Dat is het geval. Beide vervolgingen zagen op de invoer van een auto met vrijstelling van invoerrechten en belasting. Het Hof komt tot de conclusie dat sprake is van een schending van artikel 4 Zevende Protocol EVRM.

Artikel 6 lid 1 EVRM

Met betrekking tot de zaak van Sitaridis bij het *Thessaloniki Administrative Court and Court of Appeal*, die in totaal ongeveer zes jaren en tien maanden geduurd heeft, overweegt het Hof dat de zaak niet zodanig gecompliceerd was dat de procedure zo lang diende te duren, bovendien is er geen bewijs dat Sitaridis verantwoordelijk zou zijn voor de lange duur van de bestuursrechtelijke procedure. Het Hof oordeelt dat een periode van zes jaren en tien maanden de “redelijke termijn” zoals bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM overschrijdt en daarmee een schending van dit artikel oplevert in de zaak van Sitaridis.

Artikel 6 lid 2 EVRM

Nu ook in de zaak van Sitaridis de bestuursrechtelijke procedure strafrechtelijk van aard was (zie de overwegingen m.b.t. Sismanidis), hebben de bestuursrechtelijke instanties de “gegrondheid” van een ingestelde strafvervolgning onderzocht. Omdat de aard van beide procedures, de feiten en de constitutieve elementen van de strafbare feiten identiek waren, hebben de bestuursrechtelijke instanties gehandeld in strijd met de onschuldpresumptie. Hij was immers al onherroepelijk vrijgesproken in de strafprocedure. Artikel 6 lid 2 EVRM is dus geschonden.

³ EHRM 8 juni 1976, 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72 (Engel e.a./Nederland), §82.

ARTIKEL 6 EVRM: RECHT OP TOEGANG TOT EEN RECHTER EN INSTELLEN HOGER BEROEP PER FAX

EHRM 31 mei 2016, 37242/14 (Tence/Slovenië)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, recht op een eerlijk proces, recht op toegang tot rechter, beroepstermijn, hoger beroep per fax.

In de onderhavige zaak heeft klagster in 2002 een (civiele) procedure gestart tegen haar voormalige werkgever. Op 13 juni 2011 is de advocaat van klagster op de hoogte gebracht van de beslissing van de rechtbank in Nova Gorica om de claim van € 3.285,89 te verwerpen. De termijn om hoger beroep in te stellen tegen deze beslissing verliep op 28 juni 2011 om middernacht. Klagsters advocaat heeft die dag om 18:54 per fax een document van zes pagina's gestuurd. Volgens klagster is dit document het hoger beroep. De volgende dag, na het verstrijken van de termijn, heeft de advocaat het – zes pagina's tellende – beroep via aangetekende post verstuurd. Op 12 juli 2011 wees de rechtbank het beroep af, omdat het pas op 29 juni 2011, dus na het verstrijken van de beroepstermijn, was ingediend. Op 30 juli 2011 is klagster wederom in hoger beroep gegaan, deze keer tegen het afwijzen van haar oorspronkelijke hoger beroep. In deze tweede procedure heeft zij een bevestiging van de fax bijgevoegd waaruit blijkt dat haar advocaat op 28 juni 2011 vóór middernacht een document naar het faxnummer van de rechtbank heeft verstuurd. Op verzoek van *Koper Higher Court* (hierna: het gerechtshof) heeft de bevoegde rechter geïnformeerd naar de desbetreffende fax. Op 24 augustus 2011 bleek dat de fax inderdaad op 28 juni 2011 is opgeslagen in het geheugen van het fax apparaat, de fax is echter destijds niet uitgeprint. Het gerechtshof komt op grond daarvan tot het oordeel dat het oorspronkelijke beroep niet binnen de termijn in ingesteld. Slechts het per post verzonden stuk van 29 juni 2011 wordt in aanmerking genomen, aangezien het per fax verzonden beroep pas als binnen de termijn verzonden kon worden beschouwd als dit daadwerkelijk bij de rechtbank is afgeleverd. Het gerechtshof bepaalt dat de bewijslast hiervoor bij klagster ligt. Met betrekking tot de faxbevestiging erkent het gerechtshof inderdaad de datum van 28 juni 2011, maar uit het document valt verder niets op te maken over het type document, de inhoud of over welke zaak het betreft. Het *Supreme Court* volgt het gerechtshof in zijn beslissing op grond van haar eigen uitspraak van 4 april 2013 waarin zij heeft bepaald dat het bewijs dat een fax verzonden is, niet noodzakelijk hoeft te betekenen dat het document is ontvangen. Klagster heeft zich hierop tot het EHRM gewend en heeft zich op het standpunt gesteld dat haar recht op een eerlijk proces uit artikel 6 lid 1 van het EVRM is geschonden door een te restrictieve interpretatie van de nationale procedurele regels omtrent het instellen van hoger beroep. Het Hof brengt in herinnering dat het recht op een eerlijk proces, waarvan de toegang tot rechtspleging een onderdeel is, niet absoluut is. Er zijn zeker beperkingen mogelijk, zolang deze niet de essentie van het recht zoals dat gegeven is in artikel 6 EVRM aantasten.⁴ In de onderhavige zaak buigt het Hof zich over de vraag of een document tot het instellen van hoger beroep dat succesvol is verzonden naar en ontvangen op het faxapparaat van de rechtbank, als afgeleverd moet worden beschouwd, ondanks het feit dat het document niet is uitgeprint en er geen bewijs bestaat van de inhoud. Het document van zes pagina's is op 28 juni 2011 verzonden door de advocaat en ontvangen door het faxapparaat van de rechtbank, maar is niet geprint om redenen die Slovenië niet kan verklaren. De uitspraak van het *Supreme Court* van 4 april 2013 dateert van na de verzending van het document: ten tijde van die verzending bestond voor klagster dus geen reden om aan te nemen dat haar succesvol en tijdig verzonden en ontvangen fax niettemin kon resulteren in de afwijzing van het beroep wegens overschrijding van de appeltermijn. Het Hof wijst erop dat er in tegenstelling tot de zaken Pérez de [Rada Cavanilles/Spanje](#) en [Platakou/Griekenland](#)⁵ geen twijfel bestaat dat en wanneer het document van zes pagina's is verstuurd. In het geheugen van het faxapparaat van de rechtbank was de ontvangst van dat document opgeslagen. Het Hof is dus van oordeel dat klagster goede redenen had om aan te nemen dat het document overeenkomstig de nationale termijnregels was ingediend. Klagster kon vervolgens geen enkele invloed uitoefenen op het al dan niet printen van de fax of op het functioneren van het faxapparaat van de rechtbank. De nationale rechters hebben op klagster de last gelegd om te bewijzen dat het document van zes pagina's inderdaad het beroep betreft, maar daarin zijn zij te rigide geweest. Klagster heeft immers onbetwist aangevoerd dat faxverzendingen versleuteld zijn, zodat hun inhoud niet kan worden bewezen. Bovendien kan aan klagster niet worden toegerekend dat het faxapparaat van de rechtbank het document niet heeft geprint. Onder deze omstandigheden was het praktisch onmogelijk dat het beroep zou slagen. De nationale rechters hebben aldus klagster het recht op toegang tot een rechter en dus het recht op een eerlijk proces ontzegd. Het Hof concludeert dat sprake is van een schending van artikel 6 EVRM.

⁴ EHRM 28 oktober 1998, 28090/95, (Pérez de Rada Cavanilles/Spanje), § 45.

⁵ EHRM 11 januari 2001, 38460/97, (Platakou/Griekenland), § 39.

**ARTIKEL 4 HANDVEST: ONDERZOEK OF VANWEGE CIPIERSTAKING IN BELGIË IN ABSTRACTO
SPRAKE IS VAN EEN REËEL GEVAAR VOOR ONMENSELIJKE EN VENEDERENDE BEHANDELING**

Rechtbank Amsterdam 23 juni 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:3943

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Overlevering, cipersstaking, Belgische detentieomstandigheden, toepassing van het besliskader ECLI:EU:2016:198 (Aranyosi en Căldăraru), reël gevaar voor een onmenselijke of vernederende behandeling.

In de onderhavige zaak moest de rechtbank Amsterdam oordelen over de overlevering van een Nederlander aan de Rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen (België) ten behoeve van een strafrechtelijk onderzoek ter zake van het vermoeden dat de opgeëiste persoon zich schuldig heeft gemaakt aan naar het recht van België strafbare feiten. De raadsman van de opgeëiste persoon heeft aangevoerd dat overlevering op grond van artikel 11 OLW geweigerd dient te worden, nu er een gegrond vermoeden bestaat dat, vanwege de cipersstaking in België, de overlevering zal leiden tot een schending van de in het EVRM en het Handvest vastgelegde rechten van de opgeëiste persoon. Uit recente mediaberichten blijkt volgens de raadsman dat sinds de cipersstaking vanaf eind april 2016 sprake is van gevaarlijke en mensonterende detentieomstandigheden in de Belgische gevangenissen. De raadsman beroept zich hierbij op de recente rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU ([Aranyosi en Căldăraru](#)).⁶ De raadsman baseert zijn standpunt op verschillende kranten- en tijdschriftartikelen. Uit deze artikelen volgt dat in de gevangenissen in België sprake is van ongedierte, erbarmelijke hygiëne en overbevolking. Ook zouden er vechtpartijen zijn. De raadsman beroept zich verder op een artikel van het AD.nl waarin de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Raad van Europa te kennen geeft zeer bezorgd te zijn over de situatie in de Belgische gevangenissen. Ook haalt de raadsman een artikel van Amnesty International aan waarin staat dat de detentieomstandigheden in België neerkomen op een wrede, onmenselijke en vernederende behandeling. De rechtbank geeft in deze zaak toepassing aan het besliskader van het arrest Aranyosi en Căldăraru van het Hof van Justitie van de EU. Hierbij dient de rechtbank eerst te onderzoeken of er bewijzen zijn dat er een reël gevaar bestaat dat personen die in de uitvaardigende lidstaat zijn gedetineerd, onmenselijk of vernederend worden behandeld. Indien vaststaat dat dit gevaar *in zijn algemeenheid* bestaat, moet de rechtbank een tweede toets uitvoeren. De tweede toets houdt in dat de rechtbank moet beoordelen of er zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat *de opgeëiste persoon* na overlevering een reël gevaar zal lopen onmenselijk of vernederend te worden behandeld vanwege de detentieomstandigheden in de uitvaardigende lidstaat. De rechtbank dient dit te beoordelen door aan de uitvaardigende lidstaat alle gegevens te vragen met betrekking tot de omstandigheden waaronder de opgeëiste persoon naar verwachting zal worden gedetineerd. De rechtbank dient zich hierbij te baseren op objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte informatie over de detentieomstandigheden. Gelet op dit vereiste was de rechtbank van mening dat de haar bekende informatie, voornamelijk berichten uit de media, onvoldoende was om daar het oordeel op te baseren dat er in zijn algemeenheid een reël gevaar bestaat dat personen die in België zijn gedetineerd, onmenselijk of vernederend worden behandeld, maar aanleiding gaf om nadere informatie op te vragen. Daarom heeft de rechtbank de zaak aangehouden om de officier van justitie in de gelegenheid te stellen aan België gegevens te vragen met betrekking tot de detentieomstandigheden.⁷ De rechtbank heeft kennis genomen van de CPT Newsflash naar aanleiding van het CPT-rapport van 31 maart 2016 dat is opgemaakt naar aanleiding van de bezoeken door het CPT in september/oktober 2013 aan Belgische gevangenissen. Uit hetgeen uit dit rapport naar voren komt, is geen sprake van een algemeen reël gevaar dat personen die in de uitvaardigende lidstaat zijn gedetineerd, onmenselijk of vernederend worden behandeld. Vervolgens heeft de rechtbank onderzocht of de situatie die een gevolg is van de cipersstakingen een toestand oplevert die kan worden aangemerkt als een omstandigheid die een reël gevaar voor onmenselijke en vernederende behandeling oplevert. Uit informatie van de voorzitter van het directiecomité, Federale Overheidsdienst Justitie, directoraat-generaal wetgeving, fundamentele rechten en vrijheden, Dienst Europees strafrecht van 15 juni 2016 volgt dat er geen sprake is van cipersstakingen in het Vlaamse deel van België en dat de Belgische autoriteiten de garantie geven dat de opgeëiste persoon niet in een gevangenis zal worden geplaatst waar stakingen plaatsvinden. In deze gevangenissen zullen de rechten worden gewaarborgd en houdt de rechterlijke orde toezicht op de naleving van de fundamentele rechten van de burgers. De rechtbank oordeelt dan ook dat er *in het algemeen* geen sprake is van een reël gevaar dat personen die in België zijn gedetineerd, onmenselijk of vernederend worden behandeld. Ook is het, nu de garantie is gegeven dat de opgeëiste persoon na overlevering zal worden gedetineerd in een gevangenis waar geen sprake is van cipersstakingen, in het concrete geval van opgeëiste persoon niet aannemelijk dat sprake zal zijn van een met artikel 4 Handvest strijdige situatie. Overlevering dient te worden toegestaan, nu er geen sprake is van een weigeringsgrond als bedoeld in artikel 11 OLW.

⁶ HvJ EU 5 april 2016, C:404/15 en C:659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198 (Aranyosi en Căldăraru).

⁷ Rechtbank Amsterdam 7 juni 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:3409.

**TERUGKEERRICHTLIJN: EIS VAN WETENSCHAP OF VERMOEDEN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 197
Sr HOEFT NIET SPECIFIEK BETREKKING TE HEBBEN OP HETZIJ ONGEWENSTVERKLARING
HETZIJ INREISVERBOD**

Hoge Raad 7 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1116

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: ongewenstverklaring, terugkeerrichtlijn, artikel 197 Sr, inreisverbod.

In de onderhavige zaak is aan verdachte het feit als omschreven in artikel 197 Sr ten laste gelegd, namelijk dat “*hij in juli 2013 als vreemdeling in Nederland heeft verbleven, terwijl hij wist of ernstige reden had te vermoeden, dat hij op grond van een wettelijk voorschrift tot ongewenst vreemdeling is verklaard of tegen hem een inreisverbod is uitgevaardigd.*” De verdachte is op 1 november 2005 ongewenst verklaard, welk besluit aan hem op 8 november 2005 in persoon is uitgereikt. Op 17 juli 2013 is de ongewenstverklaring “omgezet” in een inreisverbod, welk besluit op 22 juli 2013 in de Staatscourant is gepubliceerd. Bij de behandeling in hoger beroep heeft de raadsman van verdachte aangevoerd dat verdachte niet goed in kennis is gesteld van de beslissing tot oplegging van het inreisverbod, aangezien kennisgeving in de Staatscourant niet voldoende is. Het Hof heeft verdachte vrijgesproken. Daartoe heeft het Hof overwogen dat niet is gebleken dat verdachte op de hoogte is geraakt van het tegen hem uitgevaardigde *inreisverbod* van 17 juli 2013. Het feit dat het inreisverbod in de Staatscourant is gepubliceerd, doet hieraan niet af. Hierop heeft de Advocaat-Generaal beroep in cassatie ingesteld. De Hoge Raad oordeelt vervolgens dat de opvatting van het Hof dat voor het bestaan van de in artikel 197 Sr bedoelde wetenschap of het in die bepaling bedoelde vermoeden, van belang is of die wetenschap of dat vermoeden specifiek betrekking heeft op hetzij een ongewenstverklaring hetzij een inreisverbod, onjuist is. Van belang is hierbij dat artikel 197 Sr bij Wet van 15 december 2011 zo is gewijzigd dat de strafbaarstelling niet alleen betrekking heeft op een ongewenstverklaring, maar ook op een inreisverbod. Bovendien moet een ongewenstverklaring die is opgelegd voor de datum van de inwerkingtreding van de Terugkeerrichtlijn of voor het verstrijken van de uiterste implementatiedatum gelijk worden gesteld aan een inreisverbod als bedoeld in artikel 3, lid 6 van de Terugkeerrichtlijn.⁸ De Hoge Raad vernietigt dan ook de uitspraak van het Hof.

**RICHTLIJN 2008/115/EG (TERUGKEERRICHTLIJN): DOORREIS EN ILLEGAAL VERBLIJF;
OPLEGGING GEVANGENISSTRAF WEGENS ILLEGALE BINNENKOMST EN VERBLIJF IN GEVAL
VAN TERUGNAME VAN EEN DERDELANDER**

Hof van Justitie van de EU 7 juni 2016, C-47/15, ECLI:EU:C:2016:408 (Séline Affum)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: prejudiciële vraag, richtlijn 2008/115/EG, terugkeerrichtlijn, illegale binnenkomst, illegaal verblijf, doorreis, gevangenisstraf, nuttig effect.

In de onderhavige zaak is sprake van een geding tussen enerzijds S. Affum en anderzijds de prefect van Pas-de Calais betreffende Affums illegale binnenkomst op het Franse grondgebied en de verlenging van haar vreemdelingenbewaring. Mevrouw Affum, een Ghanees staatsburger, is in Frankrijk aangetroffen in een bus die vanuit België op weg was naar het Verenigd Koninkrijk. Bij gebreke van enig identiteits- of reisdocument op haar naam en wegens illegale binnenkomst, is mevrouw Affum op grond van artikel L.621-2 lid 2 van het Franse wetboek betreffende de binnenkomst en het verblijf van vreemdelingen en betreffende het asielrecht, in verzekering gesteld. Met het oog op de overeenkomst tussen de Benelux-landen en Frankrijk inzake het overnemen van personen aan de gemeenschappelijke grens van het grondgebied van de Benelux-landen en Frankrijk⁹ is door België Affums overlevering¹⁰ gelast. De prefect van Pas-de-Calais heeft verzocht om mevrouw Affum in bewaring te houden in afwachting van het antwoord van de Belgische autoriteiten op het overleveringsverzoek. Mevrouw Affum heeft betoogd dat de inverzekeringstelling gelet op het arrest [Achughbaban](#)¹¹ onrechtmatig is, wat tot gevolg heeft dat de hele procedure, waaronder de bewaring ongeldig is. De hoogste rechterlijke instantie van Frankrijk heeft de behandeling van de zaak geschorst en het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing. Met de eerste prejudiciële vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de richtlijn 2008/115/EG (hierna: de Terugkeerrichtlijn) zo moet worden uitgelegd dat een derdelander die illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijft binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt, indien deze persoon *op doorreis* was als passagier van een bus die uit een

⁸ De Hoge Raad sluit hierbij aan bij de recente uitspraak van de Hoge Raad van 29 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:515, rov. 5.2.1.

⁹ Op 16 april 1964 te Parijs gesloten overeenkomst tussen de regeringen van het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg en de Franse Republiek, inzake het overnemen van personen aan de gemeenschappelijke grens van het grondgebied van de Benelux-landen en Frankrijk.

¹⁰ Het gaat hier om overlevering met het oog op overname op grond van de genoemde overeenkomst, niet om overlevering op grond van een Europees aanhoudingsbevel.

¹¹ Hof van Justitie van de EU 6 december 2011, C-329/11, EU:C:2011:807 (Achughbaban).

lidstaat komt die deel uitmaakt van de Schengenzone en die een derde lidstaat, die geen deel uitmaakt van de Schengenzone, als bestemming heeft. In artikel 3 punt 2 van de Terugkeerrichtlijn wordt het begrip illegaal verblijf gedefinieerd als “*de aanwezigheid op het grondgebied van een lidstaat, van een onderdaan van een derde land die niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor toegang die zijn gesteld in artikel 5 van de Schengencode, of aan andere voorwaarden voor toegang tot, verblijf of vestiging in die lidstaat.*” Uit deze definitie vloeit voort dat de aanwezigheid geen bepaalde minimumduur hoeft te overschrijden of dat de persoon het voornemen moet hebben om op het grondgebied te blijven. Hieruit volgt dat de eerste vraag zo beantwoord moet worden dat een derdelander die in een bus over het grondgebied van een lidstaat reist zonder te voldoen aan de voorwaarden voor toegang tot dan wel verblijf of vestiging in deze lidstaat, kan worden aangemerkt als derdelander die illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijft in de zin van artikel 3 punt 2 van de Terugkeerrichtlijn en hierdoor overeenkomstig artikel 2 binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt.

Met de tweede en derde vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de Terugkeerrichtlijn zo moet worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een regeling van een lidstaat waarbij gevangenisstraf wordt gesteld op de illegale binnenkomst van een derdelander op wie de bij deze richtlijn ingevoerde terugkeerprocedure nog niet is toegepast, zelfs wanneer de onderdaan door een andere lidstaat kan worden teruggenomen op grond van een overeenkomst of regeling. De verwijzende rechter vraagt zich hierbij ook af in hoeverre het arrest Achughbabian relevant is. In dit arrest heeft het Hof bepaald dat de Terugkeerrichtlijn zich verzet tegen een regeling van een lidstaat waarbij illegaal verblijf wordt tegengegaan met strafrechtelijke sancties, voor zover op grond van deze regeling een gevangenisstraf kan worden opgelegd aan een onderdaan van een derde land die illegaal op het grondgebied van die lidstaat verblijft en die niet bereid is het grondgebied te verlaten, maar op wie nog geen dwangmaatregelen zijn toegepast en voor wie, in geval van vreemdelingenbewaring, de maximale duur van deze bewaring nog niet is verstreken.¹² Nu is vastgesteld dat Affum onder de werkingssfeer van de Terugkeerrichtlijn valt, moet zij worden onderworpen aan de gemeenschappelijke normen en procedures van de richtlijn. Op grond van deze normen en procedures moet ten aanzien van een dergelijk illegaal verblijf van een derdelander een terugkeerprocedure gevolgd worden. Met betrekking tot de vrijheidsbeneming is hoogstens bewaring in een gespecialiseerde inrichting toegestaan die strikt is geregeld om de eerbiediging van de grondrechten van de derdelander te waarborgen ([El Dridi](#)).¹³ Hieruit volgt dat lidstaten niet mogen toestaan dat aan derdelanders voor wie de bij de Terugkeerrichtlijn ingevoerde terugkeerprocedure nog niet geheel is doorlopen, enkel wegens illegale binnenkomst en het daaruit voortvloeiende illegale verblijf een gevangenisstraf wordt opgelegd. Aangezien door gevangenisstraf de toepassing van de terugkeerprocedure kan worden belemmerd en de terugkeer kan worden vertraagd, wordt afbreuk gedaan aan het nuttige effect van deze richtlijn. Belangrijk is echter dat de Terugkeerrichtlijn het niet onmogelijk maakt voor lidstaten om gevangenisstraf te stellen op andere strafbare feiten dan die welke enkel verband houden met de illegale binnenkomst. Op grond van artikel 6 lid 3 van de richtlijn kunnen lidstaten beslissen geen terugkeerbesluit uit te vaardigen tegen illegaal op hun grondgebied verblijvende derdelanders, indien zij kunnen worden teruggenomen door een andere lidstaat op grond van een bilaterale overeenkomst of regeling. De overeenkomst tussen de Benelux-landen en Frankrijk inzake het overnemen van personen aan de gemeenschappelijke grens kan worden gelijkgesteld met een bilaterale regeling in de zin van artikel 6 lid 3 van de Terugkeerrichtlijn, aangezien het grondgebied van de Benelux als één grondgebied kan worden aangemerkt. De Franse regering betoogt dat deze uitzondering ertoe leidt dat illegaal verblijvende derdelanders aan de gemeenschappelijke normen en procedures voor terugkeer kunnen worden onttrokken wanneer deze derdelanders op grond van een overeenkomst kunnen worden teruggenomen door een andere lidstaat dan die waar zij zijn aangehouden. Maar, anders dan de Franse regering stelt, kan artikel 6 lid 3 van deze richtlijn niet zo worden uitgelegd dat deze bepaling voorziet in een uitzondering op de werkingssfeer van de richtlijn. Gelet op de opzet van de richtlijn, maakt de uitzondering van een bilaterale overeenkomst op basis waarvan een andere lidstaat de derdelander kan terugnemen, geen deel uit van de afwijkingen van de werkingssfeer van deze richtlijn als bedoeld in artikel 2 lid 2 van de richtlijn. Het opleggen en ten uitvoerleggen van een gevangenisstraf vertraagt het instellen van de procedure van overdracht en de daadwerkelijke verwijdering van de derdelander, waardoor afbreuk wordt gedaan aan het nuttig effect van de Terugkeerrichtlijn. De tweede en derde vraag moeten dan ook zo beantwoord worden dat de Terugkeerrichtlijn aldus moet worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan gevangenisstraf wordt opgelegd aan een derdelander, voor wie de terugkeerprocedure uit deze richtlijn nog niet is verlopen, enkel wegens illegale binnenkomst en daaruit voortvloeiend illegaal verblijf. Dit geldt ook wanneer de onderdaan van een derde land door een andere lidstaat kan worden teruggenomen op grond van een overeenkomst of regeling in de zin van artikel 6 lid 2 van de richtlijn.

¹² Hof van Justitie van de EU 6 december 2011, C-329/11, EU:C:2011:807 (Achughbabian).

¹³ Hof van Justitie van de EU 28 april 2011, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268 (El Dridi), punten 41 en 42.

**RICHTLIJN 2010/64/EU: N.V.T. OP ERKENNING VEROORDELING UIT ANDERE LIDSTAAT CF.
KADERBESLUIT 2009/315/JBZ; KADERBESLUIT 2009/315/JBZ EN BESLUIT 2009/316/JBZ: PROCEDURE
VOOR DE ERKENNING VAN STRAFVONNISSEN VAN ANDERE LIDSTATEN I.S.M. BEGINSEL VAN
WEDERZIJDSE ERKENNING**

Hof van Justitie van de EU 9 juni 2016, C-25/15, ECLI:EU:C:2016:423 (István Balogh)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: prejudiciële vraag, vertolking en vertaling strafprocedures, erkenning van in een andere lidstaat gewezen vonnis, bijzondere procedure voor erkenning.

In de onderhavige zaak is Balogh, een Hongaars staatsburger, door de Oostenrijkse rechter veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens diefstal en is hij in de kosten van het geding verwezen. De Oostenrijkse autoriteiten hebben het departement voor internationaal strafrecht van het ministerie van Justitie van Hongarije via het Europees Strafregister Informatiesysteem (ECRIS) in kennis gesteld van de inhoud van het vonnis en tevens is het vonnis aan het departement gestuurd. Op grond van het Hongaarse recht moet de nationale rechter middels een bijzondere procedure de werking van een buitenlandse beslissing erkennen.¹⁴ Conform deze bijzondere procedure heeft het departement het vonnis doorgestuurd naar de rechter, die bevoegd is de werking van het vonnis in Hongarije te erkennen. Aangezien het vonnis van de Oostenrijkse rechter in het Duits is, moet de verwijzende rechter er, overeenkomstig de bijzondere procedure, zorg voor dragen dat het vonnis wordt vertaald in de procestaal, het Hongaars. Uit het Hongaarse Wetboek van Strafvordering volgt dat de persoon die is verwezen in de kosten van de hoofdzaak, ook de kosten van de bijzondere procedure draagt.¹⁵ In Hongarije doen zich nu echter twee verschillende praktijken voor met betrekking tot het in rekening brengen van de kosten van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde procedure. Enerzijds zijn er de rechters die in navolging van richtlijn 2010/64 (recht op vertolking en vertaling in strafprocedures), waarin is bepaald dat vertalingen kosteloos zijn, van oordeel zijn dat de bijzondere bepalingen van het Hongaars recht buiten toepassing moeten blijven en dat derhalve de algemene bepaling¹⁶ van toepassing wordt, volgens welke een Hongaarse verdachte het recht heeft om zijn moedertaal te gebruiken. Anderzijds zijn er de rechters die stellen dat het recht op kosteloze taalkundige bijstand voor de verdachte die de taal waarin de procedure wordt gevoerd, niet beheerst, niet geldt in een bijzondere procedure met betrekking tot de vertaling van een beslissing van een buitenlandse rechter, omdat de vertaling van dit buitenlandse vonnis noodzakelijk is om de procedure in Hongarije te kunnen voeren en niet om de rechten van de veroordeelde te beschermen. Wegens deze verschillende opvattingen heeft de algemene rechterlijke instantie van Boedapest de behandeling van de zaak geschorst en het Hof van Justitie van de EU gevraagd in een prejudiciële beslissing antwoord te geven op de volgende vraag: *“Moet artikel 1 lid 1 van richtlijn 2010/64 waarin is bepaald dat de richtlijn voorschriften vastlegt met betrekking tot het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures zo worden uitgelegd dat de Hongaarse rechter de richtlijn ook moet toepassen in de bijzondere procedure, en dus moet aannemen dat de in die bepaling van de richtlijn bedoelde strafprocedures ook betrekking hebben op de bijzondere procedures van het Hongaarse recht?”* Het Hof stelt allereerst dat, om een nuttig antwoord te geven op de vraag, niet alleen rekening moet worden gehouden met richtlijn 2010/64, maar ook met kaderbesluit 2009/315/JBZ (gegevensuitwisseling uit het strafregister) en besluit 2009/316/JBZ (oprichting ECRIS). De prejudiciële vraag dient als volgt te worden geherformuleerd: *“Moeten richtlijn 2010/64, kaderbesluit 2009/315 en besluit 2009/316 zo worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen de toepassing van een nationale regeling die tot toepassing van een bijzondere procedure verplicht, die strekt tot erkenning door de rechter van een lidstaat, van een definitieve beslissing die is gewezen door een rechter van een andere lidstaat en waarbij een persoon wordt veroordeeld wegens een strafbaar feit, op grond waarvan met name de kosten van de vertaling van die beslissing in het kader van die procedure voor rekening komen van de betrokken persoon?”* Richtlijn 2010/64 strekt ertoe het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures vast te leggen vanaf het ogenblik waarop de betrokkene door de bevoegde autoriteiten van een lidstaat in kennis is gesteld dat hij ervan wordt verdacht een strafbaar feit te hebben begaan tot aan de beëindiging van de procedure. In aanmerking moet worden genomen dat een bijzondere procedure ter erkenning van een definitief buitenlands vonnis, zoals deze in Hongarije in het hoofdgeding aan de orde is, uit de aard der zaak plaats vindt nadat is vastgesteld of de verdachte het strafbare feit heeft begaan en in dat geval, nadat hij is veroordeeld. Bovendien beoogt richtlijn 2010/64 te verzekeren dat verdachten of beklaagden een eerlijk proces krijgen, door te bepalen dat zij een schriftelijke vertaling ontvangen van alle essentiële processtukken, waaronder de jegens hen gewezen beslissing. In de onderhavige zaak heeft Balogh het Oostenrijkse vonnis al in een Hongaarse vertaling van de Oostenrijkse autoriteiten ontvangen. Het Hof overweegt dat een tweede vertaling van het vonnis, in het kader van de bijzondere procedure tot erkenning van het vonnis, niet noodzakelijk is om het recht op effectieve rechterlijke bescherming van Balogh te waarborgen. Hiermee komt het Hof tot de conclusie

¹⁴ Op grond van § 46 lid 1a van wet nr. XXXVIII van 1996 inzake internationale rechtshulp in strafzaken.

¹⁵ § 522 lid 2 onder j van het wetboek van strafvordering.

¹⁶ § 9 Hongaars wetboek van strafvordering

dat richtlijn 2010/64 niet van toepassing is op de bijzondere procedure zoals die in het hoofdgeding aan de orde is. Het Hof overweegt vervolgens dat op grond van de (kader)besluiten 2009/315 en 2009/316 de veroordelingen gedaan door een andere lidstaat rechtstreeks moeten worden ingeschreven in het strafregister van de lidstaat van nationaliteit. Deze inschrijving is rechtsreeks gebaseerd op de informatie met betrekking tot de veroordelingen die door de autoriteit van de veroordelende lidstaat via het ECRIS in de vorm van codes worden doorgezonden. De inschrijving in het strafregister van de lidstaat van nationaliteit van de betrokken persoon kan dan ook niet afhangen van de voorafgaande toepassing van een procedure voor gerechtelijke erkenning van de veroordelingen, zoals aan de orde is in de bijzondere procedure van Hongarije, laat staan van het doorsturen van de veroordelende beslissing. Kaderbesluit 2009/315 en besluit 2009/316 beogen een snel en doeltreffend systeem in te stellen voor het uitwisselen van informatie over strafrechtelijke veroordelingen die in de lidstaten van de EU zijn uitgesproken. De bijzondere procedure, zoals in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij een procedure voor erkenning voorafgaat aan de inschrijving van de veroordeling van een andere lidstaat in het strafregister, kan de inschrijving sterk vertragen en de uitwisseling van informatie tussen lidstaten bemoeilijken. Dit kan de doelstellingen van het kaderbesluit 2009/315 en het besluit 2009/316 in gevaar brengen. Verder overweegt het Hof dat deze bijzondere procedure in strijd is met het beginsel van wederzijdse erkenning van rechterlijke uitspraken en beslissingen in strafzaken dat is neergelegd in artikel 82 lid 1 VWEU. Dit beginsel verzet zich ertegen dat de erkenning van beslissingen van een andere lidstaat in een lidstaat afhankelijk is van een gerechtelijke procedure, zoals de in hoofdgeding aan de orde zijnde bijzondere procedure. Dit maakt dat het Hof tot de conclusie komt dat kaderbesluit 2009/315 en besluit 2009/316 zich verzetten tegen toepassing van een nationale regeling waarbij een bijzondere procedure wordt ingesteld voor de erkenning van een door een rechterlijke instantie van een andere lidstaat gewezen beslissing, zoals de procedure die in het hoofdgeding aan de orde is.

**ARTIKEL 54 SUO (SCHENGENUITVOERINGSOVEREENKOMST) IN HET LICHT VAN ARTIKEL 50
HANDVEST (NE-BIS-IN-IDEMBEGINSEL): WANNEER IS SPRAKE VAN EEN ONHERROEPELIJKE
BESLISSING?**

Hof van Justitie van de EU 29 juni 2016, C-4867/14, ECLI:EU:C:2016:483 (Kossowski)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Prejudiciële vraag, artikel 54 en 55 SUO, ne bis in idem, artikel 50 Handvest, onherroepelijke beslissing, beoordeling van de zaak ten gronde.

In de onderhavige zaak heeft het Openbaar Ministerie Hamburg (Duitsland) Kossowski ten laste gelegd dat hij op 2 oktober 2005 in Duitsland strafbare feiten heeft gepleegd, te weten diefstal met verzwarende omstandigheden gelijkgestelde afpersing. Kossowski is enkele weken na het begaan van het feit in Polen aangehouden met het oog op de tenuitvoerlegging van een gevangenisstraf waartoe hij in Polen in een andere zaak was veroordeeld. Vervolgens heeft het Openbaar Ministerie Kołobrzeg (Polen) een onderzoek tegen hem ingesteld ter zake van de beschuldiging van de diefstal in Duitsland op 2 oktober 2005. Het Poolse Openbaar Ministerie heeft op 22 december 2006 besloten de strafprocedure ten aanzien van de feiten in Duitsland te beëindigen bij gebrek aan voldoende ernstige bezwaren. Deze beslissing tot beëindiging van de strafprocedure is ingegeven door het feit dat de verdachte heeft geweigerd een verklaring af te leggen en dat zowel het slachtoffer als een indirecte getuige in Duitsland woonde, zodat zij niet konden worden gehoord en de juistheid van de – deels vage en tegenstrijdige – verklaringen van het slachtoffer niet kon worden onderzocht. Op 7 februari 2014 is Kossowski in Duitsland aangehouden. Het Openbaar Ministerie Hamburg heeft op 17 maart 2014 een akte van beschuldiging tegen hem uitgevaardigd ter zake van de diefstal op 2 oktober 2005. Het *Landgericht Hamburg* heeft geweigerd rechtsingang te verlenen en baseerde deze beslissing op het feit dat het recht tot strafvordering krachtens artikel 54 SUO is vervallen ten gevolge van de beslissing van de Poolse autoriteiten tot beëindiging van de strafvervolgning. Artikel 54 SUO¹⁷ luidt: “Een persoon die bij onherroepelijk vonnis door een overeenkomstsluitende partij is berecht, kan door een andere overeenkomstsluitende partij niet worden vervolgd ter zake van dezelfde feiten, op voorwaarde dat ingeval een straf of maatregel is opgelegd, deze reeds is ondergaan of daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd, dan wel op grond van de wetten van de veroordelende overeenkomstsluitende partij niet meer ten uitvoer gelegd kan worden.” Op grond van artikel 55 SUO kan een overeenkomstsluitende partij verklaren dat zij in bepaalde gevallen niet door artikel 54 SUO is gebonden. Duitsland heeft overeenkomstig artikel 55 lid 1 SUO een voorbehoud gemaakt bij artikel 54, namelijk: “De Bondsrepubliek Duitsland is niet gebonden door artikel 54 SUO, a) indien de feiten op grond waarvan in het buitenland vonnis werd gewezen zich geheel of gedeeltelijk op haar eigen grondgebied hebben afgespeeld [...]” In het hoger beroep tegen de beslissing van het Landgericht Hamburg schorst de verwijzende rechter de behandeling van de zaak en verzoekt

¹⁷ Overeenkomst ter uitvoering van het op 14 juni 1985 tussen regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse republiek te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, ondertekend te Schengen, op 19 juni 1990.

hij het Hof een prejudiciële beslissing te nemen. Met zijn vragen wenst de verwijzende rechter te vernemen (1) of de door Duitsland overeenkomstig artikel 55 SUO lid 1 onder a afgelegde verklaring nog geldig is, (2) of de verdachte in omstandigheden als die van het hoofdgeding, bij onherroepelijk vonnis is berecht in de zin van artikel 54 SUO en artikel 50 Handvest. Omdat de vraag naar de toepasselijkheid van de in artikel 55 SUO bedoelde uitzondering alleen rijst als sprake is van een “onherroepelijke berechting” in de zin van artikel 54 SUO, beantwoordt het Hof eerst de tweede vraag. De verwijzende rechter wenst met de tweede vraag te vernemen of het artikel 54 SUO neergelegde ne-bis-in-idembeginsel, gelezen in het licht van artikel 50 Handvest, zo moet worden uitgelegd dat een beslissing van het openbaar ministerie ter beëindiging van de strafvervolging en waarbij het tegen een persoon gerichte onderzoek, op definitieve wijze wordt afgesloten zonder dat sancties zijn opgelegd, als een onherroepelijke beslissing in de zin van deze artikelen kan worden aangemerkt wanneer de betrokken procedure is beëindigd zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht. Het Hof overweegt op grond van eerdere rechtspraak dat een persoon kan worden geacht ‘bij onherroepelijk vonnis berecht te zijn’ indien in de eerste plaats het recht tot strafvordering definitief is vervallen.¹⁸ Dat moet worden beoordeeld op basis van het recht van de staat die de beslissing heeft gegeven. In casu blijkt uit de verwijzingsbeslissing dat de beslissing tot beëindiging van de strafvervolging naar Pools recht het recht tot strafvordering definitief heeft doen vervallen. Dat die beslissing is gegeven door het Openbaar Ministerie en dat geen sanctie ten uitvoer is gelegd, is niet bepalend voor de beoordeling of de beslissing het recht tot strafvordering definitief doet vervallen. Artikel 54 SUO is namelijk ook van toepassing op beslissingen van een autoriteit die in de nationale rechtsorde tot taak heeft deel te nemen aan de rechtsbedeling in strafzaken, zoals het Openbaar Ministerie Kolobrzeg. De uitvoeringsvoorwaarde van artikel 54 SUO heeft alleen betrekking op het geval dat een straf of maatregel is opgelegd, zodat het ontbreken van een sanctie niet relevant is.

Verder moet, om vast te stellen of een beslissing als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, een onherroepelijk vonnis is waarbij iemand is berecht in de zin van artikel 54 SUO, in de tweede plaats worden nagegaan of deze beslissing is gegeven na een beoordeling van de zaak ten gronde.¹⁹ Artikel 54 SUO beoogt weliswaar binnen de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht de rechtszekerheid te waarborgen van een veroordeelde die zijn straf heeft ondergaan of van een vrijgesproken verdachte, maar deze bepaling strekt er niet toe een verdachte te beschermen tegen de mogelijkheid van opeenvolgende onderzoeken ter zake van dezelfde feiten in meerdere staten. Artikel 54 SUO moet namelijk ook worden uitgelegd in het licht van de noodzaak om in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Het Hof oordeelt dan ook dat een beslissing tot beëindiging van de strafvervolging, zoals die welke in het hoofdgeding aan de orde is, waarbij de strafvervolging enkel niet wordt voortgezet omdat de verdachte had geweigerd een verklaring af te leggen en zowel het slachtoffer als een indirecte getuige in Duitsland woonde, zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht om bewijsmateriaal te verzamelen en te onderzoeken, geen beslissing is waaraan een beoordeling ten gronde is voorafgegaan. De toepassing van artikel 54 SUO op een dergelijke beslissing zou de bestraffing van de aan verdachte ten laste gelegde strafbare feiten in een van de betrokken lidstaten bemoeilijken of in concreto zelfs onmogelijk maken. Artikel 54 SUO impliceert wederzijds vertrouwen, zodat de staat waarin de tweede vervolging is aangevangen de onherroepelijke beslissing van de andere staat moet aanvaarden zoals deze is meegedeeld. Dat vertrouwen kan echter alleen standhouden als de staat waarin de tweede vervolging is aangevangen op basis van de door die andere staat toegezonden stukken kan nagaan of die beslissing wel degelijk een onherroepelijke beslissing is die een beoordeling van de zaak ten gronde inhoudt. Dat het slachtoffer en eventuele getuigen niet zijn gehoord, vormt een aanwijzing dat geen uitgebreid onderzoek is verricht.

Het hof komt hiermee tot de conclusie dat de tweede vraag zo beantwoord dient te worden dat het in artikel 54 SUO neergelegde ne-bis-in-idembeginsel, gelezen in het licht van artikel 50 Handvest, zo moet worden uitgelegd dat een beslissing van het openbaar ministerie waarbij de strafvervolging wordt beëindigd en het tegen een persoon gerichte onderzoek, op definitieve wijze wordt afgesloten zonder dat sancties zijn opgelegd, niet als een onherroepelijke beslissing in de zin van deze artikelen kan worden aangemerkt wanneer uit de motivering van deze beslissing blijkt dat de procedure is beëindigd zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht, waarbij het feit dat het slachtoffer en een eventuele getuige niet zijn gehoord, een aanwijzing vormt dat een dergelijk onderzoek achterwege is gebleven. Gelet op het antwoord op de tweede vraag, hoeft de eerste vraag niet beantwoord te worden.

¹⁸ Hof van Justitie van de EU 5 juni 2014, C-398/12, ECLI:EU:C:2014:1057 (M.), punt 31.

¹⁹ Hof van Justitie van de EG 10 maart 2005, C-469/03, ECLI:EU:C:2005:156 (Miraglia), punt 30.

**OVERLEVERING: AAN EEN VERVOLGINGS-EAB MOET EEN VAN HET EAB TE ONDERSCHIEDEN
NATIONAAL AANHOUDINGSBEVEL TEN GRONDSLAG LIGGEN**

Hof van Justitie van de Europese Unie 1 juni 2016, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:385 (Bob-Dogi) [Hyperlink](#)

Trefwoorden: kaderbesluit 2002/584/JBZ, overlevering, Europees aanhoudingsbevel, nationaal aanhoudingsbevel.

Op 23 maart 2015 heeft een Hongaarse rechtbank ten aanzien van de Roemeen Bob-Dogi, (hierna: de opgeëiste persoon) in het kader van een tegen hem ingestelde strafvervolging een Europees aanhoudingsbevel (EAB) uitgevaardigd. De strafvervolging heeft betrekking op feiten die kunnen worden gekwalificeerd als ‘het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel’. Op 2 april 2015 is de opgeëiste persoon aangehouden in Roemenië. Na inverzekeringstelling is hij voorgeleid met het oog op overlevering aan Hongarije. De Roemeense rechter heeft het verzoek om de opgeëiste persoon in voorlopige hechtenis te nemen echter afgewezen en heeft zijn onmiddellijke vrijlating bevolen. De verwijzende rechter betwijfelt of de Hongaarse regeling met betrekking tot overlevering in overeenstemming is met het kaderbesluit 2002/584/JBZ (hierna: het kaderbesluit). De betreffende Hongaarse regeling bepaalt namelijk dat het toepassingsgebied van het EAB wordt uitgebreid tot het Hongaarse grondgebied; wanneer de gezochte persoon zich ten tijde van de uitvaardiging van het Europees aanhoudingsbevel reeds buiten het Hongaarse grondgebied bevindt, wordt in deze lidstaat een „vereenvoudigde” procedure gevolgd. Deze praktijk houdt in dat meteen een Europees aanhoudingsbevel kan worden uitgevaardigd, zonder dat voorafgaand een nationaal aanhoudingsbevel is uitgevaardigd. In het EAB wordt dus enkel verwezen naar het EAB zelf en niet naar een daaraan ten grondslag liggend nationaal aanhoudingsbevel. Het voorgaande brengt de Roemeense rechter ertoe enkele prejudiciële vragen voor te leggen aan het Hof van Justitie.

Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of artikel 8 lid 1, onder c, van het kaderbesluit aldus moet worden uitgelegd dat in het EAB-formulier als grondslag, naast een EAB, ook een nationaal aanhoudingsbevel dient te zijn opgenomen. Het Hof wijst er in dit verband op dat het begrip ‘Europees aanhoudingsbevel’ in artikel 1, lid 1, van het kaderbesluit - dat is gedefinieerd als een ‘rechterlijke beslissing die door een lidstaat wordt uitgevaardigd met het oog op de aanhouding en de overlevering door een andere lidstaat van een persoon die gezocht wordt met het oog op strafvervolging of uitvoering van een tot vrijheidsbeneming strekkende straf of maatregel’ - stelselmatig in de titel, de overwegingen en de artikelen van het kaderbesluit wordt gebruikt, behalve in dit artikel 8, lid 1, onder c. Hiermee wordt te verstaan gegeven dat die laatste bepaling doelt op een ander aanhoudingsbevel van het EAB dan waarop alle andere bepalingen van het kaderbesluit zien. Dit kan dus slechts een nationaal aanhoudingsbevel zijn. Uitlegging van het begrip ‘aanhoudingsbevel’ in artikel 8, lid 1, onder c, van het kaderbesluit in die zin dat het kan worden opgevat als elk soort aanhoudingsbevel, waaronder het EAB, wordt door het Hof van de hand gewezen. Deze uitleg zou betekenen dat het zou volstaan dat het EAB aan zichzelf ten grondslag kan worden gelegd. Wat de door het kaderbesluit nagestreefde doelstellingen betreft, moet worden vastgesteld dat de uitvaardiging van een EAB volgens de ‘vereenvoudigde’ procedure, dus zonder dat eerst een nationale rechterlijke beslissing – zoals een nationaal aanhoudingsbevel – wordt gegeven, nadelig kan werken voor de beginselen van wederzijdse erkenning en wederzijds vertrouwen, die de basis vormen van de regeling van het Europees aanhoudingsbevel. Er mag immers vanuit worden gegaan dat een EAB is uitgevaardigd met inachtneming van de minimumeisen voor de geldigheid daarvan. Het vereiste van een nationaal aanhoudingsbevel biedt op twee niveaus bescherming van de procedurele rechten en grondrechten van de opgeëiste persoon: op het niveau van de vaststelling van de nationale rechterlijke beslissing en op het niveau van de uitvaardiging van het EAB, die in voorkomend geval kort na de vaststelling van de nationale rechterlijke beslissing kan plaatsvinden. Die dubbele rechterlijke bescherming ontbreekt wanneer de nationale rechterlijke autoriteit voorafgaand aan de uitvaardiging van het EAB geen nationaal aanhoudingsbevel heeft gegeven. De eerste vraag moet zo beantwoord worden dat artikel 8, lid 1, onder c, van kaderbesluit 2002/584/JBZ zo dient te worden uitgelegd dat het begrip ‘aanhoudingsbevel’ dat in die bepaling voorkomt, zo moet worden opgevat dat daarmee een van het Europees aanhoudingsbevel te onderscheiden nationaal aanhoudingsbevel wordt aangeduid.

Met de tweede vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of het ontbreken van een nationaal aanhoudingsbevel een impliciete grond kan vormen om het EAB niet ten uitvoer te leggen.

Het Hof brengt in herinnering dat de lidstaten in beginsel gehouden zijn om aan een EAB gevolg te geven²⁰, tenzij er sprake is van een van de limitatief in de artikelen 3-5 van het Kaderbesluit opgesomde gevallen.²¹ Het Hof stelt vast dat het ontbreken van een vermelding van het bestaan van een nationaal aanhoudingsbevel in het Europees aanhoudingsbevel niet in die bepalingen wordt genoemd. Het vereiste uit artikel 8, lid 1, onder c, van het kaderbesluit is echter een voorwaarde

²⁰ Hof van Justitie van de Europese Unie 5 april 2016, C-404/15 en C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punt 79 (Aranyosi en Căldăraru).

²¹ Hof van Justitie van de Europese Unie 5 april 2016, C-404/15 en C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punt 80 (Aranyosi en Căldăraru).

voor de geldigheid van het EAB. De niet-inachtneming van dit vereiste moet de uitvoerende rechterlijke autoriteit er in beginsel toe brengen om aan dit aanhoudingsbevel geen gevolg te geven. De uitvoerende rechterlijke autoriteit moet, alvorens tot een dergelijke beslissing te komen, overeenkomstig artikel 15, lid 2, van het kaderbesluit aan de rechterlijke autoriteit van de uitvaardigende lidstaat verzoeken om alle aanvullende gegevens te verstrekken die zij nodig heeft om te kunnen onderzoeken of het ontbreken van een vermelding van het bestaan van een nationaal aanhoudingsbevel in het Europees aanhoudingsbevel wordt verklaard door het feit dat een dergelijk voorafgaand en van het Europees aanhoudingsbevel te onderscheiden nationaal aanhoudingsbevel inderdaad niet bestaat of dat een dergelijk bevel bestaat maar niet is vermeld. Artikel 8, lid 1, onder c, van het kaderbesluit, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een EAB waaraan het bestaan van een 'aanhoudingsbevel' in de zin van die bepaling ten grondslag wordt gelegd, geen vermelding bevat van het bestaan van een nationaal aanhoudingsbevel, de uitvoerende rechterlijke autoriteit daaraan geen gevolg dient te geven, indien zij vaststelt dat het EAB niet geldig is, omdat het is uitgevaardigd zonder dat ook daadwerkelijk een van het EAB te onderscheiden nationaal aanhoudingsbevel is uitgevaardigd.

UITLEVERING: I.C. GERECHTVAARDIGDE INBREUK OP ARTIKEL 8 EVRM; GEEN DREIGENDE SCHENDING VAN ARTIKEL 5 EN ARTIKEL 6 EVRM

Gerechtshof Den Haag 9 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1600

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 5, 6, 8 EVRM, recht op vrede en veiligheid, recht op een eerlijk proces, recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven, vervolgings-uitlevering, terugkeergarantie.

Op 28 mei 2014 hebben de Turkse autoriteiten verzocht om de uitlevering van de opgeëiste persoon met het oog op diens strafvervolgning ter zake van een verdenking wegens moord, althans gekwalificeerde doodslag en diefstal met geweld, beide in vereniging gepleegd. Bij uitspraak van 16 februari 2015 heeft de rechtbank Noord-Holland de uitlevering aan Turkije toelaatbaar verklaard. Nadat de Hoge Raad het cassatieberoep had verworpen en de Turkse autoriteiten per brief terugkeergaranties hadden geven, heeft de Minister de uitlevering bij beschikking van 20 januari 2016 eveneens toegestaan. De opgeëiste persoon heeft de Staat in kort geding gedagvaard en gemotiveerd gevorderd dat de rechtbank primair de Staat zal verbieden hem aan Turkije uit te leveren, subsidiair, voor het geval de uitlevering wordt toegestaan, de Staat zal gebieden een tijdslimiet aan de uitlevering te verbinden en de procesgang adequaat te monitoren en meer subsidiair de Staat te gebieden eerst de mogelijkheden tot het horen van hem in Nederland te onderzoeken alvorens tot uitlevering over te gaan. De voorzieningenrechter heeft het gevorderde afgewezen.

De opgeëiste persoon voert in hoger beroep in zijn eerste grief aan dat zijn uitlevering aan Turkije en dus de scheiding van zijn dochters voor wie hij deels de zorg draagt, zal leiden tot een schending van artikel 8 EVRM. De tweede grief stelt dat de voorzieningenrechter heeft miskend dat de duur van de voorlopige hechtenis rechtmatig is (schending artikel 5 EVRM) en dat dit het risico op een schending van de redelijke termijn (artikel 6 EVRM) oplevert. De appellant voert aan dat de basisbeginselen van de democratische rechtsstaat in het strafproces in Turkije regelmatig worden geschonden. Er moet gerekend worden op een langdurig proces gezien het bemoeilijkte uitleveringsproces van de medeverdachte en aangezien Turkije tot nog toe niet heeft gehandeld naar haar gegeven terugkeergaranties. Bovendien zal de langdurige voorlopige hechtenis door de langdurige scheiding van zijn dochters ook een schending van artikel 8 EVRM opleveren. De derde grief ziet tenslotte op het oordeel van de voorzieningenrechter dat er geen plicht bestaat om de mogelijkheden tot het horen van appellant in Nederland nader te onderzoeken alvorens tot uitlevering over te gaan. Het Hof stelt voorop dat de zorgwekkende ontwikkelingen in het rechtssysteem in Turkije niet relevant zijn voor deze zaak, omdat niets erop wijst dat die zorgwekkende ontwikkelingen zich zullen voordoen in de strafzaak van de appellant, die wordt verdacht van commune geweldsdelicten zonder enige politieke invalshoek en zonder enige betrokkenheid van regeringsleiders of risicogroepen. Met betrekking tot de eerste en de derde grief overweegt het Hof het volgende. Het Hof erkent dat uitlevering van appellant inbreuk op het recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven, zoals neergelegd in artikel 8 lid 1 EVRM betekent. Lid 2 van dit artikel rechtvaardigt een dergelijk inbreuk echter, indien deze bij wet is voorzien, zich richt op een legitiem doel en in een democratische samenleving noodzakelijk is. Het Hof overweegt dat het doel van de uitlevering in dit geval zwaarder weegt dan het recht op *family life* van de appellant gezien de ernst van het feit, het gegeven dat de dochters inwonen bij hun moeder en er geen aanwijzingen bestaan dat zij de zorg niet alleen zal kunnen dragen en het tijdelijke karakter van de inbreuk, gezien de terugkeergarantie en de Nederlandse nationaliteit van de appellant. Het feit dat de enige aan Turkije uitgeleverde Nederlander met een terugkeergarantie nog niet is teruggekeerd, is geen directe aanwijzing dat er ondanks de garantie geen terugkeermogelijkheid zal zijn. Ten aanzien van de derde grief betreffende het onvoldoende onderzoeken van alternatieven, oordeelt het Hof dat het uitleveringsverzoek geen grond voor alternatieven biedt. Horen in Nederland kan niet gelijk gesteld worden met uitlevering, reeds omdat vervolgingshandelingen meer (kunnen) omvatten dan enkel het horen van de opgeëiste persoon. Nederland zou in dit geval dus niet voldoen aan het uitleveringsverzoek. De eerste en derde grief slagen niet. Wat betreft de tweede grief inzake de gestelde schending van de artikelen 5 en 6 EVRM

overweegt het Hof dat de appellant niet direct zal worden blootgesteld aan het risico van een flagrante inbreuk op een aan hem ingevolge artikel 6 EVRM toekomend recht. Appellant voert aan dat de 2000 lopende strafzaken wegens de beledigingen van Erdogan, het feit dat de termijn van de voorlopige hechtenis in Turkije (in 2013) gemiddeld 16,6 maanden duurt en het nog steeds lopende uitleveringsproces van de medeverdachte, schending van artikel 6 EVRM zullen opleveren. Het Hof passeert het betoog, omdat het aangevoerde volgens het Hof onvoldoende is om er op voorhand van uit te gaan dat reeds daardoor een schending van artikel 6 EVRM zal plaatsvinden en omdat de Turkse autoriteiten bij brief van 13 april 2016 te kennen hebben gegeven dat wanneer de appellant wordt uitgeleverd, de strafvervolgning direct zal worden voortgezet. Indien later onverhoopt zou blijken dat de redelijke termijn toch zal worden overschreden, staat de appellant in Turkije een rechtsmiddel als bedoeld in artikel 13 EVRM ten dienste. Alle grieven falen. Het Hof bekrachtigt het vonnis van de voorzieningenrechter in kort geding van 23 maart 2016.

**CONSULTATIERECHT: NIET INWILLIGEN VERZOEK OM ADVOCaat TE RAADPLEGEN NA
AFSTAND CONSULTATIERECHT KAN ONDER OMSTANDIGHEDEN FORMVERZUIM ALS BEDOELD
IN ARTIKEL 359A Sv OPLEVEREN**

Hoge Raad 7 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1115

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikelen 5 en 6 EVRM, artikelen 28 en 359a Strafvordering, consultatierecht, recht op bijstand tijdens verhoor.

In de onderhavige zaak heeft de verdachte voorafgaand aan het verhoor ondubbelzinnig afstand gedaan van zijn recht een advocaat te raadplegen. Hij heeft echter aangegeven op een later moment een advocaat te willen raadplegen. Verdachte heeft tijdens het verhoor op 7 november 2012 tweemaal het verzoek gedaan om tijdens dat verhoor contact op te nemen met zijn raadsman, maar de verbalisanten hebben geen gevolg gegeven aan dit verzoek. Het Hof overweegt dat artikel 28 van het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv) bepaalt dat verdachte, telkens wanneer hij dit verzoekt, zoveel mogelijk de gelegenheid moet worden verschaft om zich met zijn raadsman in verbinding te stellen, maar dat uit artikel 50 lid 1 van het Wetboek van Strafvordering kan worden afgeleid dat de voortgang van het onderzoek hierdoor niet belemmerd mag worden. Het Hof is dan ook van oordeel dat artikel 28 Sv noch een andere rechtsregel gebiedt dat een politieverhoor direct wordt stilgelegd wanneer een verdachte tijdens zijn verhoor verzoekt zijn raadsman te raadplegen en dat bij de beantwoording van de vraag wanneer het verhoor dient te worden onderbroken de verbalisanten enige beoordelingsruimte toekomt. Bovendien overweegt het Hof dat de omvang en toepassing van het in artikel 28 Sv besloten recht in grote mate afhankelijk is van de omstandigheden van het geval. Het Hof oordeelt dat, op grond van het proces-verbaal waaruit blijkt dat de verdachte zijn tweede verzoek na een pauze, waarin de verdachte de ruimte werd gegeven tot nadenken, niet heeft herhaald op het moment dat het verhoor werd hervat, het handelen van de verbalisanten niet leidt tot een schending van artikel 28 Sv en artikelen 5 en 6 EVRM.

De verdachte voert in cassatie aan dat er sprake is van vormverzuim als bedoeld in artikel 359a Sv aangezien de verbalisanten tijdens het verhoor op 7 november 2012 geen gevolg hebben gegeven aan het verzoek van de verdachte. Het middel klaagt dat het Hof het verweer, strekkend tot bewijsuitsluiting, onterecht heeft verworpen. De Hoge Raad sluit zich aan bij het oordeel van het Hof dat noch artikel 28 Sv noch enig ander artikel ertoe verplicht dat een politieverhoor direct wordt onderbroken wanneer de verdachte het verzoek doet om zijn raadsman te raadplegen. Wat betreft het geen gehoor geven van de verbalisanten aan het verzoek van de verdachte sluit de Hoge Raad zich aan bij de verdachte. In het licht van de verklaring die de verdachte blijkt het proces-verbaal in verband met het tweede verzoek heeft afgelegd "*Ik kan het niet en ik doe het niet, ik ben te moe, geradbraakt en ik wil graag mijn advocaat spreken*" en de wijziging van zijn proceshouding kort daarna, overweegt de Hoge Raad dat het oordeel van het Hof dat aan de verdachte - zoals artikel 28 Sv vereist - "zoveel mogelijk de gelegenheid is verschaft om zich met zijn raadsman in verbinding te stellen" niet begrijpelijk is. Het middel slaagt derhalve. De Hoge Raad merkt op dat in gevallen als in het onderhavige, waarin de aangehouden verdachte afstand heeft gedaan van zijn consultatierecht voorafgaand aan het eerste politieverhoor, de rechter aan de hand van de omstandigheden van het geval zal moeten beoordelen of het feit dat het politieverhoor niet is onderbroken om verdachte zijn raadsman te doen raadplegen een vormverzuim zoals bedoeld in 359a Sv oplevert en, indien wordt geoordeeld dat dit het geval is, welke gevolgen daaraan moeten worden verbonden. Daarbij zal de rechter onder meer in aanmerking kunnen nemen de aard en ernst van de beschuldiging, de gegevens waarover verdachte en de advocaat ten tijde van de consultatie konden beschikken, de inhoud van de verklaringen die verdachte eerder heeft afgelegd en het verloop van het verhoor.

KORTE SIGNALERINGEN

Nieuwsbericht, Expertisecentrum Europees Recht, Ministerie van Buitenlandse zaken 8 juni 2016: 'Parapluverdrag EU-VS over gegevensbescherming ondertekend' [Hyperlink](#)

Trefwoorden: bescherming persoonsgegevens, strafrechtelijke handhaving.

Prejudiciële verwijzing, Expertisecentrum Europees Recht, Ministerie van Buitenlandse zaken 8 juni 2016: 'Richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures: gevoegde prejudiciële hofzaken' [Hyperlink](#)

Trefwoorden: strafrecht; recht op informatie in strafprocedures; recht op eerlijk proces; betekening, prejudiciële hofzaken, Tranca ea.

Nieuwsbericht, Expertisecentrum Europees Recht, Ministerie van buitenlandse zaken 27 mei 2016: 'Presentatie van het jaarverslag van het EU-Hof bij de Raad van State'. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: Hof van Justitie van de EU, gerechtelijke werkzaamheden, jaarverslag 2015.

Artikel, Christiaan Pelgrim, 'Levenslang gestraften krijgen kans op vrijheid', in: NRC Next, 3 juni 2016.

Trefwoorden: levenslange gevangenisstraf, wetsvoorstel staatssecretaris Dijkhof, perspectief op vrijlating. [Hyperlink](#)

Wetsvoorstel, Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten met het oog op het moderniseren van de regeling van internationale samenwerking in strafzaken (herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken), Kamerstukken II 2015/16, 34493, nr. 2. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: wetsvoorstel, internationale samenwerking in strafzaken.

Masterscriptie, Pim Admiraal, 'Het recht op consultatiebijstand voor niet-aangehouden verdachten', VU Amsterdam 17 mei 2016. [Hyperlink](#)